

DADES CATALOGRÀFIQUES

Autoria	Desconeguda
Lloc de producció	París
Lloc de procedència	París
Títol/nom de l'objecte	Un dia per a recordar
Data	Ca. 1890
Mesures	44x 22,5x10 cm
Materials/tècnica	Ventall/palmito plegable 16+2
Varetatge:	Nacre mareperla
País:	Cabritilla
N.º inventari	234
Ubicació en el museu	1a planta

DESCRIPCIÓ

Ventall plegable amb varetatge (14+2) de nacre mareperla de perfil llis i país de cabritilla pintat al *gouache*. Presenta una escena campestre amb una forta càrrega simbòlica relacionada amb els cànons sexuals de l'època referits a la virilitat de l'home i la virginitat de la dona. El palmito és una cessió d'Abanicos Blay Villa d'Aldaia.

RELECTURA

Tema relacionat

Estereotips de gènere: Cultura /Naturalesa

Estereotips de gènere: Subjecte que desitja / Subjecte desitjat

Gènere i cicle vital: festeig

Relectura

Al llarg de la història, els símbols han jugat un paper molt important en la societat com a element comunicatiu. Les definicions de símbol van del convencional, amb la pragmàtica aristotèlica de símbol com a signe acordat per convenció fins a la idea complexa del psiquiatre i assagista Carl Gustav Jung, en la qual conclou que un símbol té en el seu nucli un *mysterium coniunctionis*, és a dir, una coincidència de contraris units per la representació o el logos, i d'aqueixa energia simbòlica parteix la prolongada capacitat semàntica dels símbols i les matrius simbòliques. Les reflexions d'Eliade conclouen que el símbol és inacabat i adaptatiu i evoluciona amb la vida humana. Entre uns símbols i altres existeix una relació oberta entre formes simbòliques, llunyanes en temps i espai cultural, però estan agermanades en expressions.

Al llarg de la història, les representacions artístiques han estat carregades de simbologia atribuint els elements significats que s'han anat integrant en la societat, com és el cas dels diversos colors o la diferència entre els diferents animals. Un exemple d'això, és el ventall que presentem a continuació.

En el ventall "Un dia per a recordar" està replet de símbols sobre la virilitat de l'home i la virginitat de la dona, d'acord amb els cànons socials impostos pels homes carregats de prejudicis i sexisme vers a la dona. Veiem una escena idíl·lica de camp amb tres escenaris diferenciats. En la part dreta del país, s'observa un primer grup compost per una parella d'adolescents i un gos. La jove, vestida de rosa pastís es troba asseguda de manera apesurada mentre que el xic, que vist de roig intens,

amenança amb un pal al gos que porta un ocellet en la seua boca. El grup central, està compost per una parella de joves de menor edat que el primer grup. El xic porta un ocellet a la mà i la seua carcassa és de color roig de tonalitat mitjana. Finalment, el tercer grup situat a l'esquerra del país, està compost per una parella adulta que observa de manera relaxada als joves. L'home vist una carcassa de color roig suau i la dona vist de color groc pastís.

La decoració del país pot semblar una simple escena campestre en la qual els personatges gaudeixen d'un dia relaxat en la naturalesa, però si estudiem la seua simbologia, trobem una narració molt més profunda. Segons els restauradors de ventalls, els germans Àngel i Francisco Blay Villa, el país del ventall guarda relació amb la fogositat viril dels homes, interpretant el color roig de les seues carcasses amb el poder sexual.

Es diu que al primer color que s'assigna l'home és el color roig. Aquest color s'ha anat associant al llarg del temps amb la vitalitat, passió o la força i posseeix entre les seues connotacions positives la virilitat, l'energia, l'exaltació, l'enamorament o l'erotisme, mentre que en les seues connotacions menys favorables trobem l'agressivitat, la violència o el perill.

En aquest cas, la intensitat del roig de les carcasses masculines denota simbòlicament el grau de fogositat viril de cada home a més de guardar relació amb les etapes vitals de cadascun, sent en la joventut el seu punt més àlgid. La virginitat de les dones es veu representada en el ventall per una gàbia i un ocell. Segons els germans Blay Villa, la gàbia tancada amb l'ocell dins significa que la jove és verge, però si per contra la gàbia està oberta, la jove perdrà prompte la virginitat. La porta oberta i la gàbia buida, representa que la jove ja ha perdut la virginitat.

D'altra banda, el gos és el símbol de l'amistat i lleialtat per excel·lència, però en aquest cas la porta de la gàbia està oberta i buida i el ca porta l'ocellet en la boca, per la qual cosa es pot interpretar com que la jove ha perdut la virginitat i es troba apesurada. El xic amenaça a l'animal, per la qual cosa es pot interpretar com que l'amic lleial ha sigut el causant de la pèrdua i el culpa. El jove de l'escena central porta l'ocellet entre les seues mans, podent-se interpretar com que vol accedir a la puresa de la xica mentre que la parella de l'esquerra, calmada en les seues passions com denoten els tons clars de les seues vestidures, observen de manera passiva el pas dels anys i la força de la naturalesa humana.

Concloent, el color roig pertanyent als anomenats colors primaris, ha adquirit al llarg de la història diversos significats i connotacions. El roig s'ha utilitzat per a designar poder i noblesa, ira, agressivitat, amor i passió. No és casualitat que s'haja utilitzat aquesta tonalitat en les tres carcasses dels homes, és un propòsit per a fer-nos entendre la importància del color en la virilitat masculina i com afecta aquesta amb el pas del temps.

BIBLIOGRAFIA

ALADRO VICO, E. "La estructura de los símbolos». *Perspectivas de Comunicación*, 2010, nº2, vol.3, p. 134-147.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3750323>

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, M. (2019): *Un mundo de abanicos. Catálogo ilustrado de la colección del MUPA*. Edita Ayuntamiento de Aldaia, 2019.

GALINDO MARIN, F, SUBIELA HERNÁNDEZ, B.J, GONZALEZ SICILIA LLAMAS, M: "Análisis del color como connotador en la fotografía publicitaria". *Miguel Hernández Communication Journal*, 2014, nº5, p. 53-90.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4673785>

SENÉS RODRÍGUEZ, G., RODRÍGUEZ Martín, V. E., ALFARO BECH, V. "Un mundo de símbolos: Pierio Valeriano". *Uciencia: revista de divulgación científica de la Universidad de Málaga*, 2009, nº 1, pp.26-28.
<https://riuma.uma.es/xmlui/bitstream/handle/10630/4062/investigacion2.pdf?sequence=1>

GLOVER, M. *La psicología del color según Eva Heller. Como actúan los colores en los sentimientos y en la razón*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2008. <https://www.psicologia-online.com/la-psicologia-del-color-segun-eva-heller-4094.html>